

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': מבוא	1
1. כללי	1
2. הרשות המוסמכת	1
3. הסמכות העניינית	1
פרק ב': הדין	3
1. חוק הריבית, התשי"ז-1957	3
2. חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961	5
פרק ג': ריבית - הצמדה - שערור	9
1. מבוא	9
2. פסיקת ריבית	9
3. שערור	10
4. סייגים לעקרון השערור	10
5. לבית-המשפט נתון מרווח של שיקול-דעת באשר למועד ממנו תתחיל תקופת הריבית וההצמדה	11
6. "מטריית" דיני פשיטת הרגל אינה מחסנת את החייב באופן מלא מפני שערור חובותיו גם לאחר שאושרו תביעות החוב על-ידי בעל התפקיד ..	12
7. אי-תחולת הוראות סעיפים 75 ו-134 לפקודת פשיטת הרגל	12
פרק ד': חוב במטבע חוץ	17
פרק ה': ריבית מופרזת	19
פרק ו': עיסקת ליסינג כעסקאות אשראי	21
פרק ז': השיטה הנומינליסטית מול השיטה הוליסטית	27
1. מבחן השיטות בעידן של אינפלציה	27
2. מבחן השיטות הנ"ל בתחום החוזים: החוזה המופר והחוזה המקויים	30
שער ב': חוק פסיקת ריבית, התשכ"א-1961	45
פרק א': הגדרות - סעיף 1 לחוק	45
1. הדין	45
2. עניינים התלויים ועומדים ביום תחילת החוק	46
3. פסיקת יתרה על מחיר שטרם שולם	48
פרק ב': הסמכות לפסוק ריבית - סעיף 2 לחוק	51
1. הדין	51
2. ריבית לפי חוק פסיקת ריבית חלף פסיקת בית-משפט קמא לריבית הפיגורים	51

3.	אין מקום להפעיל במקרה דנן את שיקול-הדעת המסור
54	לבית-המשפט.....
4.	בליבו של כל תיק כספי תימצא תדיר מחלוקת על סכום התשלום
	ונדרשות נסיבות יוצאות דופן על-מנת להצדיק סטיה מעשיית שימוש
55	בסמכותו של בית-המשפט לפסוק ריבית.....
5.	יש לאפשר למשיבים להגיש ערר לועדת הערר על אופן חישוב תוספת
	הפיצוי ששולמה למבקשים מכוח מסקנות ועדת דורנר בהתחשב בעובדה
56	שהיא שולמה באיחור.....
6.	סיווג בקשת הצדדים.....
57	7. העמדת החוב על ערכו הריאלי.....
58	8. חיוב בהפרשי ריבית והצמדה ממועד היווצרות העילה.....
60	9. בהיעדר נימוק להצדקת ההגבלה תקופת הריבית תחל מיום היווצרות
62	עילת התביעה.....
10.	דחיית בקשת רשות ערעור על פסק-דין המאשר פסק בוררות.....
64	11. שיקול-הדעת של בית-המשפט בפסיקת ריבית והצמדה על חיוב.....
65	12. תוספת הפרשי ריבית והצמדה לפיצוי שנפסק למבקשים.....
67	13. גם אם שגה הבורר ביישום הוראות החוק אין בכך כדי להצדיק את
68	ביטול פסק הבוררות - חריגת הבורר בפסיקת הריבית.....
14.	שליטה חלקית ומוגבלת אינה שקולה לתשלום מלוא סכום החוב ולכן
69	אין די בה כדי להפסיק את "מירוץ" ההצמדה והריבית.....
72	15. אי-קיום עילה פורמאלית לפסיקת ריבית.....
72	16. שינוי בחוק תוך כדי מתן פסק-הדין.....
74	17. סמכות בית-המשפט לקבוע את גובה הריבית.....
75	18. הצמדת שווי הנכס לחוק פסיקת ריבית.....
19.	האם אין לחייב את השוכרות בתשלום תוספת ריבית והצמדה כיוון
76	שחלק מטענותיהן התקבלו?.....
20.	האם היה מקום לחרוג מכלל השערוך?.....
78	21. האם הפרשי ההצמדה והריבית שנקבעו בפסק-הדין כוללים ריבית
79	פיגורים או ריבית "רגילה"?.....
81	22. דרך החישוב לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה.....
23.	האם צריך לשערך את סכום ההלוואה באופן שהוא יישא הפרשי
81	הצמדה וריבית מיום מכירתן של מניות השיתוף?.....
83	24. אופן החיוב בריבית ובהפרשי הצמדה.....
85	25. האם יש לשלול את הזכות לשערך מלוא התמורה?.....
26.	האם יש לפסול את החלטת הבורר שחרג מסמכותו בקביעת
86	הריבית?.....
27.	משלא הוכח גובה הריבית יחול חוק פסיקת הריבית.....
88	

28.	מאחר שהשומה מפנה ליום קרות הנזק ומכיוון שלא קיימת סיבה אחרת לסטות ממועד זה, ראוי היה להתחיל את תשלומי הריבית וההצמדה מיום קרות הנזק, הוא יום היווצרות העילה	89
29.	מתן פטור מתשלום ריבית הוא עניין הנתון לשיקול-דעת בית-המשפט ואין הצדקה להתערב באופן יישום שיקול-דעת זה במקרה דנן	90
30.	אישור בקשת הסתלקות מתובענה ייצוגית - חיובי יתר של ריבית	91
31.	בקשת הסתלקות מתובענה ייצוגית - בהתאם לאיזה חוק יש לחשב את ריבית הפיגורים?	92
32.	אישור הסדר פשרה	93
33.	תשלום עבור מערכת שע"מ איננו מס	94
34.	אי-תשלום ריבית על סכום שנפסק לפיצוי	95
35.	מועד חישוב הריבית הינו ממועד אישור התכנית	95
36.	אי-התייחסות לשאלת הריבית והפרשי ההצמדה בפסק-הדין - השמטה מקרית	96
37.	ביטול חיוב בריבית והשארת החיוב בהפרשי הצמדה	97
38.	סמכות מכוח סעיף 75 לחוק בתי-המשפט	97
39.	שיקול-דעת של בית-המשפט בפסקו רק הפרשי הצמדה ללא ריבית	97
99.	פרק ג': ריבית על הוצאות ושכר-טרח - סעיף 3 לחוק	
101.	פרק ד': הצמדה - סעיף 3א לחוק	
103.	פרק ה': שיעור הריבית - חישוב ריבית שקלית או ריבית צמודה לכל יום ומועד צירפו לקרן העדכנית - סעיפים 4 ו-4א לחוק	
103.	1. הדין	
103.	2. אף שהתקנות משנת 2003 אינן חלות על מערכות עובדות שקדמו לכניסתו לתוקף, שיטת השערוך המעוגנת בהן היא השיטה הראויה לגופה, אלא-אם-כן הוכח לבית-המשפט כי ראוי לסטות ממנה בנסיבות אותו עניין, בין מהשיטה עצמה ובין מערכי הריבית שנקבעו בה	
106.	3. החוב שאינו במטבע ישראלי	
107.	4. יישומו של סעיף 4 לחוק	
109.	פרק ו': תקופת הריבית וריבית פיגורים - דמי פיגורים - חישוב בשקלים חדשים של סכום פסוק במטבע חוץ - סמכות לקבוע את השיעורים במונחים שנתיים - סעיפים 5 עד 5ג לחוק	
109.	1. הדין	
110.	2. שיקול-דעת של בית-המשפט באשר למועד ממנו תתחיל תקופת הריבית וההצמדה	
112.	3. אין למבקשים אלא להלין על עצמם על כך שהחוב תפח עקב ריבית הפיגורים ולא עלה בידיהם להצביע על נסיבות חריגות ומיוחדות המצדיקות חריגה מהכלל הקבוע בסעיף 5(ב) לחוק ריבית והצמדה	

4.	בוררים רשאים לפסוק ריבית גם מבלי שסעד זה נתבקש בדומה לבית- המשפט, שכן גם לבורר מסור שיקול-דעת רחב בפסיקת ריבית. רק במקרים חריגים לא ישתמש הבורר בשיקול-דעתו זה ועל דרך הכלל יפסוק ריבית מיריבית מיום הגשת התביעה ועד לתשלום בפועל	114.....
5.	נוכח מהותה ושיעורה ניתן לראות בריבית הפיגורים "ממד עונשי" מסויים לשם הרתעת החייב. לצד תכלית חשובה זו יש לזכור כי אין בכוחו של הצורך באכיפה מהירה כדי לשלול מבעל דין זכות דיונית ראשונה במעלה - הזכות לערער המוקנית לו על-פי החוק	115.....
6.	מאחר שפסק-הדין עוכב ונדחה מועד ביצועו למועד אחר, הרי שגם מועד התווספות הפרשי ההצמדה והריבית עוכב והועבר למועד הנדחה האחר	117.....
7.	חישוב ריבית פיגורים וריבית והצמדה	119.....
8.	שיקול-דעתה של הערכאה הפוסקת ריבית והצמדה	122.....
9.	חישוב הריבית ממועד מתן פסק-הדין	123.....
10.	איחור של שנתיים וחצי בהענקת הדיבידנד	124.....
11.	האם הבורר חרג מהוראות חוק פסיקת ריבית והצמדה?	125.....
12.	ממתי יש להוסיף ריבית חוקית והפרשי הצמדה לסכומים שייפסקו לזכותה של התובעת?	126.....
13.	הוספת חיובי ריבית והצמדה על החובות האישיים	127.....
14.	מה המשמעות האופרטיבית של ביטול עסקת המכר?	127.....
15.	ממתי יישא סכום שכר הטרחה שנפסק בפסק הבוררות את הריבית וההצמדה?	129.....
16.	דחיית בקשה לביטול החלטת הרשם-פסיקת הריבית	129.....
17.	האם הבוררת חרגה מסמכותה עת קבעה ריבית גבוהה מהמוסכם בחוק?	131.....
18.	נקודת המוצא לתשלום ריבית פיגורים היא אי-תשלום במועד הנקוב בחוזה	133.....
19.	מועד ממנו זכאים לריבית עבור תשלום על שכר-טרחה	135.....
20.	ריבית על חוב פסוק	137.....
21.	האם הבוררת פסקה בניגוד להוראות חוק פסיקת ריבית?	139.....
22.	סמכות הבורר להוסיף ריבית והצמדה על הסכומים אותם הוא פוסק	141.....
23.	סמכות בית-המשפט להפחית ריבית	142.....
24.	בקשה למתן הוראות	143.....
25.	מטרת חיוב החייב בתשלום ריבית והצמדה, היא שערך הכסף המגיע לזוכה יישמר	145.....
26.	ריבית הפיגורים יכולה להיפסק ולהתווסף על חוב מקום שבו לא בוצע פסק-דין או פקע מועד תשלום חוב	145.....
	פרק ז': סייגים - סעיף 6 לחוק	147.....

147.....	1. הדין
147.....	2. היש להחזיר הפקדון בערכו הריאלי או בערכו הנומינלי?
147.....	3. אשר לתקופה שמיום מתן פסק-הדין ועד למועד התשלום בפועל מדובר בריבית עתידית, לגביה ניתן לקבוע כי סכום החוב יישא ריבית בנקאית מוסכמת עד לפרעון החוב במלואו
151.....	4. משעה שסירב המערער לקבל את העמלה בשיעור של 2% שהוצעה לו עוד טרם הגשת התביעה על-ידו, יש לפטור את המשיבים מתשלום ריבית בגין רכיב זה של העמלה, מכוח הוראת סעיף 9 לחוקת פסיקת ריבית
154.....	5. האם במקרה דנן קיום הסכם בין בעלי הדין על ריבית הפיגורים קובע את גשיעור הריבית?
155.....	6. ריבית הפיגורים שנקבעה בין הצדדים מקפחת
156.....	7. חיוב בריבית והצמדה ההסכמית
157.....	8. יישומו של סעיף 6 לחוק
157.....	פרק ח': ריבית דריבית - סעיף 7 לחוק
159.....	פרק ט': פיצויים במשפט הפלילי - סעיף 8 לחוק
161.....	פרק י': פטור מחיוב בתשלום ריבית - סעיף 9 לחוק
163.....	1. הדין
163.....	2. משעה שסירב המערער לקבל את העמלה בשיעור של 2% שהוצעה לו עוד טרם הגשת התביעה על-ידו, יש לפטור את המשיבים מתשלום ריבית בגין רכיב זה של העמלה, מכוח הוראת סעיף 9 לחוקת פסיקת ריבית
163.....	3. האם יש להוסיף ריבית על קביעת הבורר?
164.....	4. האם הנתבעת זכאית לריבית על סכום של מיליון ש"ח נוכח הצעת הפרשה על סכום זה טרם הגשת התביעה?
167.....	5. התערבות בגובה הריביות - פטור או קביעת ריבית אחרת
167.....	פרק י"א: שמירות זכויות - סעיף 10 לחוק
175.....	פרק י"ב: תחולה על המדינה - סעיף 11 לחוק
177.....	פרק י"ג: ביטולים - סעיף 13 לחוק
179.....	פרק י"ד: תקנות פסיקת ריבית והצמדה (קביעת שיעור הריבית ודרך חישובה), התשס"ג-2003
181.....	1. שינוי הריבית לפי חוק הצמדת ריבית בהתאם לתקנות הריבית
181.....	2. האם יש להוסיף ריבית והצמדה לפי החוק?
182.....	3. חיוב בהפרשי הצמדה וריבית על-פי סעיף 6 לחוק פסיקת ריבית והצמדה
182.....	4. חיוב הנתבעת ביתרת הסכום המשוער
184.....	5. שערך החוב על-ידי צירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מביא לתוצאה צודקת
184.....	פרק ט"ו: חוק הריבית (שינוי שיעורים), התשל"ג-1972
187.....	

187.....	1. סמכות רשות שיפוטית לקבוע ריבית
188.....	2. הסמכת שר האוצר לשנות את שיעורי הריבית
189.....	3. איסור צבירת ריבית דריבית
190.....	4. אין להחיל את שיעור הריבית באופן רטרואקטיבי
192.....	5. באישור ועדת הכספים של הכנסת שר האוצר מוסמך לשנות ריבית
194.....	6. שינוי שיעור הריבית
197.....	פרק ט"ז: ההלכה הפסוקה
197.....	1. כאשר מדובר בשיעורי תוספת הפיגור, הריבית השקלית ודמי הפיגורים שנקבעו אך לאחרונה על-ידי המחוקק בעצמו, יש לנקוט משנה זהירות בעת הפחתת הריביות
197.....	2. האם יש להוסיף פיצוי סטטוטורי?
197.....	3. ברירת המחדל היא שלפני יום התחילה של תיקון מס' 9 יש לשערך את הסכום על-ידי הוספת הפרשי הצמדה וריבית לפי החוק הישן, ולאחר יום התחילה יש לשערך את הסכום באמצעות ריבית שקלית
198.....	שער ג': חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993 - בעבר נקרא חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993
199.....	פרק א': רשימת סעיפים רלבנטיים
201.....	פרק ב': כללי
207.....	פרק ג': חובת הגילוי - סעיף 3 לחוק אשראי הוגן
207.....	1. כללי
209.....	2. דברי הסבר בהצעת החוק - מתוך דברי ההסבר לחוק
209.....	פרק ד': בסיס ההצמדה או בסיס הריבית - סעיף 4 לחוק - דברי הסבר
211.....	פרק ה': הגבלת שיעור העלות הממשית של האשראי - סעיף 5 לחוק
213.....	פרק ו': הגבלת ריבית פיגורים - סעיף 6 לחוק
217.....	פרק ז': הקדמת מועד הפרעון - סעיף 7 לחוק
219.....	פרק ח': אי-נקיטה של הליכי הוצאה לפועל - סעיף 10 לחוק
221.....	פרק ט': ההלכה הפסוקה
223.....	1. בהתאם לסעיף 5(ג) לחוק אשראי הוגן יש להתאים את הריבית הראויה להיפסק לריבית המרבית המותרת על-פי החוק, אך המשיב לא טרח לפרט, לא בבית-משפט קמא ולא בערעורים, מה שיעור הריבית המרבית המותרת, וכנגזר מכך מה שיעור הריבית שהיה צריך לחייב בו את המערערים בקשר להלוואות הנדונות, כך שנותרה ברירת המחדל של תוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין, לפי חוק ריבית והצמדה
223.....	2. טענת הנתבעת כאילו התובעת לא עמדה בתנאי חוק אשראי הוגן, לא עלתה ולו ברמז בכתב הגנתה. עניין לנו איפוא בהרחבת חזית האסורה בדין ודי בטעם זה לדחיית הטענה

3. תכליתו של חוק אשראי הוגן, נועדה לאזן בין שני אינטרסים מנוגדים : מצד אחד הרצון להסדיר את המערכת החוץ בנקאית, מתוך הבנה כי קיים צורך אמיתי בקיומה ובשמירה על התחרות בשוק האשראי, ומצד שני עומדת השאיפה לספק הגנה הולמת ללווה, ולמנוע מן המלווה לנצל לרעה את הבדלי הכוחות והפער ביכולת המיקוח.....	223
4. סעיף 3(ב)(1) לחוק אשראי הוגן - עיון בסעיף זה מעלה כי הוא מטיל על המלווה לפרט בהסכם ההלוואה את שמות הלווים וגם את שמותיהם של הערבים - בכך לא עמד התובע : לא רק שלא פירט בשובר הניכיון המהווה למעשה את הסכם ההלוואה בין הצדדים את הערב לחוב קרי : הנתבע, אלא כאמור בחר להגדירו כלווה עיקרי, דבר העומד בניגוד גמור לערבותו לשטרות.....	224
5. חוק אשראי הוגן חוקק כדי למנוע מצב של ניצול מצוקתו של לווה שאינו בעל כוח מיקוח החשש במקרים אלו הוא ממצב שבו יטול לווה הלוואה בתנאים שאינם סבירים, מבלי שיהיה בידו מידע מספיק על-מנת לשקול את ההשלכות הכלכליות המלאות של נטילתה.....	224
6. על-פי לשון חוק אשראי הוגן, החוק חל במישור היחסים שבין לווה ומלווה. לשונה של הוראת סעיף 8(א) לחוק אשראי הוגן ברורה. החובה לצרף את הסכם ההלוואה קמה מקום בו מלווה מגיש תביעה או בקשה לביצוע שטר כנגד לווה. חוק אשראי הוגן חל אף במישור היחסים שבין לווה לצד שלישי האוחז בשטר, מקום בו הצד השלישי קיבל את השטר מהמלווה.....	224
7. בהתאם לחוק אשראי הוגן על מלווה המגיש תביעה בהוצל"פ לצרף לשטר המסמכים המפורטים החוק - מסמכים אלו לא צורפו על-ידי התובעת עת הגישה השיקים ללשכת ההוצל"פ.....	225
8. הכלל הוא כי מי שנותן הלוואה רואים אותו כמי שנתן את ההלוואה בדרך עיסוק, אלא אם יוכיח שלא כך הדבר והוא בא בגדר הסייג. הנטל, אם-כן, להוכיח כי המלווה חוסה תחת סייג זה, מוטל על התובע, המבקש להוציא את עצמו מגדר תחולת החוק.....	225
שער ד' : חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981.....	227
פרק א' : כללי.....	227
פרק ב' : דוגמאות מהפסיקה.....	231
שער ה' : חוק המכר (דירות), התשל"ג-1973.....	237
פרק א' : מבוא.....	237
פרק ב' : שיעור מרבי של ריבית פיגורים.....	239
שער ו' : פסיקת ריבית והפרשי הצמדה מכוח חיקוק אחר או הסכם.....	241
- עניינים שונים.....	241
פרק א' : כללי.....	241

פרק ב': חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981 - הצמדה וריבית מיוחדת	
- סעיפים 28 ו-28א לחוק	243
1. סעיף 28 לחוק - הצמדה וריבית	243
2. "יום מסירת התביעה" לענין חישוב הריבית - פרשנות	246
3. השבת דמי ביטוח - סעיף 28(ג) לחוק	253
4. סעיף 28א לחוק - ריבית מיוחדת	254
5. חובתה של חברת הביטוח לדאוג להודיע למבוטח, לוודא מודעותו ולוודא הסכמתו בטרם החוזה השתכלל	260
6. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת אף על נזקים שאינם מכוסים בפוליסה לביטוח מקיף	260
7. זכאותו של מבוטח לתשלום ריבית עונשית בתביעה לתגמולי ביטוח על-פי פוליסה לביטוח חיים	261
8. זכאותו של מבוטח לתגמולי ביטוח מהמבטחת במקרה של נזק לדירה כתוצאה מנזקי מים וצנרת	261
9. החלתה של ריבית מיוחדת במקרה הנדון	262
10. אי-חיוב הנתבעת בריבית מיוחדת	263
11. זכאותו של מבוטח לתשלומי ריבית מיוחדת מהמבטחת בתביעה לתגמולי ביטוח	264
12. נזק שאינו מכוסה בפוליסה - סנקציה בגין תשלום תגמולי ביטוח באיחור - התביעה נדחתה	264
13. בהוספת סעיף 28א לחוק הביטוח הביע המחוקק רצונו להרתיע את חברות הביטוח מלהשהות את ביצוע חיוביהן שאינם שנויים במחלוקת	267
14. הנתבעת בחרה "לשבת על הגדר" ולא נקטה עמדה ברורה בנוגע לחבותה הביטוחית כלפי התובע ולא לקחה חלק פעיל בייצוגו בהליך הבוררות - פוליסת אחריות מקצועית של אדריכל	267
15. עסק או אדם הכורת פוליסת ביטוח מניח שבמקרה של התרחשות מקרה ביטוח ישולמו תגמולי הביטוח בתוך זמן סביר	269
16. הוכחת טענת הנתבעת באשר לאי-סבירות היקף הנזק	270
17. מה הדין כאשר מקרה הביטוח אירע לפני שנתבטלה הפוליסה	270
18. במקרה הנדון - אין מדובר ב"עניין מהותי"	271
19. שאלת תחולתו של סעיף 28 לחוק חוזה ביטוח על תגמולי ביטוח	272
20. המועד הקובע לחישוב הפרשי הצמדה וריבית	273
21. האם חלה ריבית מכוח חוק חוזה הביטוח?	274
22. אין הצדקה להגביל את תביעתו של המבוטח לתשלום הפרשי ריבית והצמדה לפי סעיף 28 לחוק חוזה ביטוח ואף אין להגבילה לתשלום הריבית המיוחדת הקבועה בסעיף 28א לחוק חוזה ביטוח. סעיפים אלו אינם מהווים "הסדר שלילי" ואינם חוסמים את דרכו של מבוטח לתבוע נזקים תוצאתיים שנגרמו לו עקב עיכוב תשלום תגמולי הביטוח	276

278.....	23. החיוב בריבית על-פי סעיף 28א לחוק חוזה הביטוח
285.....	פרק ג': חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975
285.....	פרק ד': חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התש"ס-1980
293.....	1. הדין-חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התש"ס-1980
296.....	2. השבה ריאלית תכלול ריבית
298.....	3. סמכות הבורר לפסוק בסוגיה של הפרשי הצמדה והריבית
299.....	4. כיצד לשערך את הסכום הנומינלי?
300.....	5. מהו שיעור הריבית המגיע לתובעת?
302.....	6. הוספת ריבית - משפטית לחוב המערערת
303.....	7. על-אף שחוב הארנונה של המערערת אמור לשאת ריבית לפי חוק הרשויות המקומיות, שהוא החוק הרלוונטי למקרה דנן, לאור נסיבות המקרה חוייבה המערערת בתשלום חוב הארנונה כשהוא נושא ריבית והפרשי הצמדה לפי חוק ריבית והצמדה
304.....	8. סכומים שנגבו ביתר על-ידי רשות מקומית, שנדרשו על ידה ושולמו כתשלומי חובה (כמו סכומי אגרות), יושבו בצירוף הריבית והפרשי ההצמדה הקבועים בסעיף 6 לחוק הרשויות ולא על-פי חוק פסיקת ריבית
306.....	9. נוכח סד זמנים במקרה דנן אין יסוד לטענת העירייה, כי יש בפסיקת ריבית לטובת המשיבה, בהתאם לחוק הרשויות המקומיות, כדי לעודד תובעים להשהות את תביעתם כדי ליהנות משיעור ריבית גבוה יותר
307.....	10. ההצמדה שלובה באופן אינהרנטי בחיוב עצמו והיא מהווה חלק בלתי-נפרד מסך הסכום אותו על הרשות לגבות
309.....	11. משמעות הקביעה בפסק-הדין כי על המבקש לשלם את חובו בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק
310.....	12. הנסיבות המיוחדות לקביעת ריבית אינן מתקיימות
311.....	13. ריבית על תגמולי נכים
313.....	14. תוספת ריבית על סכום הפיצוי שנפסק על יסוד השומה
313.....	15. אישור הסכם פשרה בתובענה ייצוגית
315.....	16. פשרה לעניין הריבית
315.....	17. מועד תחילת הריבית
317.....	18. האם ניתן לקבוע את הריבית בהתאם לחוק הרשויות במקום חוק פסיקת ריבית?
318.....	19. ריבית על חוב תשלום של ארנונה
319.....	20. סמכות בית-המשפט להפחית את הריבית
319.....	21. גביית חוב ארנונה בתוספת ריבית
320.....	22. ריבית על חובות שבפיגור
321.....	23. פסיקת ריבית לאור התארכות הליכים

24.	תשלומי ריבית על תקופה החזקת הסכומים אצל המשיבה	322
25.	הצעת הסדר פשרה מטעם בית-המשפט	323
26.	אי-בירור תחומי השיפוט של הרשות	324
27.	האם מגיע למערערת פטור מתשלומי ריבית פיגורים?	325
28.	פשרה בהתאם להסכמת הצדדים	325
29.	זיכוי בגין ריבית על-פי חוק פסיקת ריבית כאשר נשלל חיוב על-פי סעיף 6 לחוק הרשויות	326
30.	מחוק פסיקת ריבית והצמדה עולה כי לבית-המשפט ישנה סמכות לקבוע האם יש לחייב בתשלום הריבית אם לא, על-פי שיקול-דעתו	328
31.	חוב העותרים למשיבה יעודכן כך שחיובי הארנונה עבור הנחלה שנוצרו בגין תקופת החיוב שלאחר הפינוי לא יישאו ריבית פיגורים לפי חוק הריבית אלא הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, וכן יתבצע עדכון לעניין הקיזוז האמור	328
פרק ה': דיני החוזים - ריבית - הפרשי הצמדה ושערות		
1.	כללי	329
2.	החוזה המופר	330
3.	דין החוזה המקויים : בחינה תוך חוזית ולבר-חוזית	331
4.	פירוש החוזה המקויים : פירוש במובן הצר ופירוש במובן הרחב	333
5.	פירוש החוזה - "במובן הצר"	334
6.	"אומד דעתם של הצדדים"	335
7.	אבחנה בין חוזים קצרי טווח וחוזים ארוכי טווח	339
8.	על עקרונות וכללי ההשבה - כללי	340
9.	סעיף 21 לחוק החוזים	341
10.	שיעורה של ההשבה	342
11.	תמצית ההלכה הפסוקה	344
12.	חריגים לכלל ההשבה ברובד הבסיסי - השבה בראי התנהגות הצדדים	349
13.	ביטול חוזה עקב הפרה	352
14.	סעיף 11(ב) לחוק החוזים (תרופות)	352
15.	סעיף 9 לחוק החוזים (תרופות)	353
16.	אי-דרישה לכלול בחוזה תניית הצמדה - הצמדת דמי שכירות	358
17.	חוק הגמלאות - פסיקת ריבית והפרשי הצמדה - דחיית בקשת רשות ערעור	360
18.	נדחו ערעורים וערעורים שכנגד, פרט לעניין שיעור הריבית בגין הפיצוי המוסכם. בעניין זה, הפיצוי המוסכם יישא ריבית לפי חוק פסיקת ריבית, במקום שיעור הריבית של 10% אשר נפסק בבית-המשפט המחוזי	362

19. המערערים חוייבו בצדק בפיצוי המשיב בגין ריבית הפיגורים שבה חוייב בשל החזקתם בכספי ההלוואה. יש לחשב ריבית זו החל מיום הביטול, שכן עד יום הביטול חלה חובת פירעון ההלוואה על המשיב וחובת המערערים בהשבה חלה רק אחריו.....	364
20. ריבית בהתאם לחוק הצמדת ריבית ולא בהתאם להסכמים שנקבעו בין הצדדים.....	366
21. זכאות להשבת כסף בערכו המלא תוך התחשבות בשינוי בערך הכסף הנובע מחלוף הזמן.....	366
22. אין מקום לסטות מהסכם ההלוואה ולהפחית מהריבית עקב ההליכים המשפטיים הממושכים בין הצדדים.....	368
23. האם היה על בית-המשפט להחיל את סעיף 6 לחוק?.....	372
24. תוספת ריבית לפי חוק ולא לפי פיגורים.....	373
25. החלת חוק פסיקת ריבית במקרה בניגוד למנגנון השערוך בחוזה.....	375
26. האם יש בהסכם הבניה כדי להוות תשתית לחיוב בהפרשי הצמדה למדד תשומות הבניה כנדרש בסעיף 6 לחוק פסיקת ריבית והצמדה?.....	377
27. התיישנות הסכומים הדרשים לתשלום ריבית.....	378
28. שמירת ערכו הריאלי של סכום התמורה.....	379
29. שיעור הריבית בגין עיכוב בביצוע תשלומים במסגרת הפרוייקטים שחלים עליהם החוזים החדשים.....	381
30. חוסר תום-לב בסירוב לשלם בגין העבודות.....	383
31. הגשת כתב תביעה איננה תחליף להודעת ביטול כנדרש על-פי סעיף 8 לחוק החוזים (תרופות) אלא בנסיבות מסויימות - פיצוי בגין נזק עקב "אובדן ערך".....	384
פרק ו': חוק הנכים תגמולים חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשכ"ח-1968 וחוק הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום), התשמ"ד-1984.....	387
1. חוק הקיצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום), התשמ"ד-1984.....	387
2. סעיף 297א לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.....	390
3. סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.....	391
4. תביעות - גמלה בתוספת הפרשי הצמדה (סעיף 297א לחוק).....	393
5. סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי - כללי.....	394
6. סעיף 328(ג) לחוק הביטוח הלאומי.....	398
7. זכות השיבוב של המוסד לביטוח לאומי מכוח הסכם או הוראה סטטוטורית - הערעור נדחה.....	400
8. הלכת אבו-סרייה.....	405
9. שיעור תגמולי המוסד לביטוח לאומי שיש לנכות מסכום הפיצוי הכולל שנפסק לחובת המזיק בנסיבות של קיצור תוחלת חיים - שינוי ההלכה - ניתוח ומסקנות.....	406

10. חישוב תוחלת סכום הגמלאות שבו עשוי המזיק לשאת, במועד שבו מתגבשת הפשרה עם הניזוק (המוסד לביטוח לאומי).....	408
11. מחלוקת שנגעה לשיעור גמלאות הביטוח הלאומי הצריכות בניכוי מסכום הפיצויים - הערעור התקבל בחלקו.....	410
12. זכות המוסד לביטוח לאומי לדרוש שיפוי בגין הלוואות עומדות לרכישת רכב מחברות הביטוח - הערעור נדחה.....	412
13. הנפקות הקנויה לקיצור תוחלת חייו של נפגע, המקבל תגמולים מן המוסד לביטוח לאומי, על היקף השיפוי שזכאי לו המוסד לביטוח לאומי מכוח הסכם עם חברות הביטוח הנושאות באחריות לפצות את הנפגע בגין נזקיו בתאונה - העתירה התקבלה.....	420
14. ריבית בהתאם לחוק הקצבאות.....	422
15. עתירות נכי צה"ל לתשלום ריבית הבתאם לחוק הצמדת ריבית.....	423
16. חיוב בריבית בגין איחור בתשלומי תגמול טיפול רפואי.....	424
17. הבטחת תשלום המשקף את ערכו הריאלי של הסכום לתשלום.....	425
18. האם יש מקום להורות על השבה בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מכוח חוק פסיקת ריבית והצמדה?.....	426
19. קצבת תלויים - ריבית והצמדה - דחיית בקשה לדיון נוסף.....	427
20. דחיית עתירה לביטול פסק-דין של בית-הדין הארצי לעבודה - פסיקת קצבת תלויים ללא תוספת ריבית.....	429
21. האם יש להחיל ריבית לפי חוק הצמדת ריבית או לפי חוק התגמולים?.....	431
22. הריבית החלה על תגמולים.....	432
פרק ז': חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.....	437
1. כללי.....	437
2. הוראות תכנית מפורטת (סעיף 69 לחוק).....	437
3. היטל השבחה.....	440
פרק ח': הפקעה.....	449
1. סעיף 8 לחוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, התשכ"ד-1964.....	449
2. תשלום ריבית והצמדה על סכום ביניים.....	450
3. האם ניתן להוסיף ריבית לסעיף 13 לפקודת הקרקעות?.....	451
4. חוק הריבית אינו חל על דמי החכירה האבודים.....	452
5. הימנעות מלשלם את הפיצוי ההוני שהפך לחוב תחייב בהפרשי הצמדה וריבית כחוק.....	453
6. תחולת תיקון 8 לחוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור היא רטרואקטיבית ולכן מיום ההפקעה ועד יום 15.02.10, יישאו הפיצויים ריבית צמודה של 1.5%, ומיום 15.02.10 ועד לתשלום בפועל יישאו הפיצויים ריבית צמודה לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה.....	454

7. יש לשערך פיצויי הפקעה לפי סעיף 8 לחוק לתיקון דיני הרכישה לצורכי ציבור. זהו הסדר ספציפי הגובר על ההסדר הכללי הקבוע בחוק ריבית והצמדה.....	456
8. כפי שהריבית נגזרת משווי המקרקעין, כך גם דמי החכירה האבודים נגזרים משווי המקרקעין. הן הריבית והן דמי החכירה מהווים פיצוי פירותי-כספי בגין העיכוב בתשלום הפיצויים.....	456
9. נדחתה טענת המערערים, לפיה אם מחושב הפיצוי על-פי נוהל מקרקעי ישראל, הרי זכותם שלסכום הקרן יצורפו הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה ולא על-פי הנוהל.....	459
10. הוראותיו של החוק לתיקון דיני הרכישה גוברות על הוראותיו של חוק פסיקת ריבית והצמדה, שכן מדובר בחוק מיוחד הגובר על חוק כללי.....	460
11. כפל פיצוי בפסיקת הצמדה וריבית.....	462
12. ריבית בשיפוי בגין הוצאות הנלוות להפקעה.....	463
13. ביחס לרכיב הפירותי, נקבעו בחוק ובפסיקה שלושה מנגנונים חלופיים לקביעתו, אשר עמדו לבחירת הנפקעים בבואם לתבוע פיצויי הפקעה.....	464
פרק ט': פסיקת הפרשי הצמדה וריבית בהליכי חדלות הפירעון על-פי חוק חדלות הפירעון והשיקום הכלכלי, התשע"ט-2018	465
1. הגדרות.....	465
2. הוכחת חוב.....	467
3. הלכה בדבר הדרך ההכרעה בהוכחת חוב של רשות המיסוי לא שונתה בעקבות חקיקת חוק חדלות פירעון.....	472
4. סעיף 226 ניהול נכסי קופת הנשיה.....	487
5. חובות כלליים - סעיף 235 לחוק.....	488
6. ריבית נוספת - סעיף 236 לחוק.....	489
7. פקודת פשיטת הרגל - דין ישן.....	490
פרק י': חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967	495
1. הדין.....	495
2. האם חל סעיף 3 לחוק פסיקת ריבית?.....	496
3. אין לחייב בתשלום ריבית פיגורים לתקופה שבה עוכב ביצועו של תשלום. לעומת-זאת, את הפרשי הריבית וההצמדה יש לחשב לתקופת עיכוב ביצוע פסק-הדין.....	497
4. סעיף 6 לחוק פסיקת ריבית מסייג את תחולת הוראות חוק פסיקת ריבית במקרים בהם קיים הסכם בין בעלי הדין לעניין הריבית וההצמדה. באם החליט בית-המשפט כי ההסכם שנחתם בין הצדדים עונה על-תנאי זה, צדק הוא כאשר לא החיל את ההסדר שבסעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית, המורה להצמיד את הריבית למדד.....	500

5. הפחתת שיעור ריבית הפיגורים בגין התקופה ממועד סגירת תיק ההוצאה לפועל.....	503
פרק י"א: פקודת השטרות.....	505
1. הדין.....	505
2. האם יש לפסוק ריבית לפי פקודת השטרות או לפי חוק פסיקת ריבית?.....	505
3. האם ניתן להוסיף ריבית על סכום שיק?.....	507
4. למרות שהתובעת לא פעלה בדרך המלך, נקבע כי לפי סעיף 58(ד) לפקודת השטרות יכול בית-משפט שלא לפסוק ריבית כולה או מקצתה, אם שורת הצדק מחייבת זאת ולכן בנסיבות העניין.....	507
פרק י"ב: עניינים שונים.....	509
1. מכוח חוק פיצוי נפגעי אסון טבע, התשמ"ט-1989 לחקלאים עומדת זכות לפיצוי בערכים ריאליים על נזקיהם בגין אסון טבע מכוח החוק. מששולם להם פיצוי בערך נומינלי, יש לשערכו בדרך של הוספת הפרשי הצמדה ללא ריבית על-פי חישוב כמקובל.....	509
2. מהו המועד הקובע להערכת שיעור הפיצוי לנכס מיטלטל?.....	511
3. בין אם על שאלת שערך הכתובה חל הדין האזרחי ובין אם חל הדין הדתי, התוצאה אחת היא ולפיה לבתי-המשפט האזרחיים יש שיקול-דעת להורות על שערך סכום הכתובה, על-מנת להגיע לתוצאה צודקת.....	513
4. בית-הדין הרבני הכריע בעניינם של הצדדים בצורה כוללת; בנסיבות אלה, אין מקום לקבלת הבקשה להוספת ריבית והצמדה בעניינו של רכיב אחד מבין מרכיביו של המתווה הכולל לחלוקת רכוש בין בני הזוג.....	515
5. יש לבחון מה היה הערך הריאלי, במועד העברת זכויות ההרחבה, של חוב המשיבים למערערים. לאחר קיזוז בין שווי החוב המשווער לשווי זכויות ההרחבה, לפי ערכם במועד העברת זכויות ההרחבה, יש לחשב את הערך הריאלי של ההפרש שנותר ולהביאו לכדי חיוב עדכני למועד פסק-הדין.....	517
6. ביום 01.01.25 נכנס לתוקף תיקון לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 ובו בוטל המונח "הפרשי הצמדה וריבית" ונקבע כי ברירת המחדל שעל בית-המשפט לפסוק היא ריבית שקלית. יחד-עם זאת נותר לבית-המשפט שיקול-דעת לפסוק אחת מארבע חלופות המנויות בסעיף 2(א) לחוק אם יש טעמים המצדיקים זאת בנסיבות העניין.....	519
7. ככלל תחילת הפרשי הצמדה וריבית תיעשה ממועד היווצרות העילה.....	519
8. מקובל לומר, כי ראוי לפצות את הצד הנפגע הן על הנזק של "אובדן ערך" באמצעות שערך כספי הקרן, והן על הנזק של "אובדן רווח", המתבטא באובדן הריבית על הכסף שעוכב. נזק זה משקף את ההפסד העקיף שנגרם לצד הנפגע כתוצאה מאי-שימוש יעיל בכסף לשם ייצור הכנסה.....	519

9. בצדק מפנים המנהלים לסעיף 9 לחוק פסיקת ריבית והצמדה הקובע כי בעל דין לא ישלם ליריבו ריבית אם הציע לו לשלם את הסכום, אך זה סירב לקבלו. המנהלים ביקשו לשלם את חלקם בהוצאות התכנון ואף מסרו לרמ"י לפני שנים רבות המחאה שלא נפרעה. אי-פרעונה בשל עניין טכני ברמ"י אינה מעניינם של המנהלים.....	519
10. בכל הנוגע לשאלת גזירת שכר-הטרחה משיעורי הריבית, סבורני כי ההסכם קובע במפורש כי שכר-הטרחה יחושב בהתאם לדרישות התשלום שנשלחו לבעלים. לפיכך, הפרשנות הנכונה ביחס לאופן תשלום שכר-הטרחה מגולמת בהפרדה בין מועד החיוב לבין מועד התשלום. מועד החיוב הינו מועד דרישת התשלום שנשלחה לבעלים, ושכר הטרחה המגיע לתובעים נגזר ממנה, באותה נקודת הזמן. עם-זאת, ונוכח הערת יהלומי בכתב יד על גבי ההסכם, מועד תשלום שכר-הטרחה המוסכם, הינו המועד שבו פרע הנישום את ההיטל.....	520
11. תיקון 50 לחוק ההוצאה לפועל קובע כי לפסק-דין שנפתח לאחר שנה ממועד שניתן יתווספו רק הפרשי הצמדה וריבית בהתאם לחוק פסיקת ריבית והצמדה. החל ממועד פתיחת התיק ועד פירעון החוב יתווסף לפי סעיף 6(2ב)(1)(ב) דמי פיגורים החל ממועד פתיחת התיק ועד התשלום המלא בפועל. יחד-עם-זאת, ניתנה סמכות לרשם ההוצאה לפועל בסעיף 6(2ב)(3) להאריך את המועד של השנה וזאת "מטעמים שירשמו". תיקון זה נכנס לתוקף בשנת 2016 אך בהוראות המעבר הוא הוחל על חובות קודמים כאשר תקופת השנה לפתיחת תיק ההוצאה שתזכה בריבית פיגורים ממועד יצירת החוב תמנה החל ממועד כניסת התיקון לחוק ההוצאה לפועל לתוקף.....	520
12. יוער, כי אילו נמצא שיש מקום לחייב את העותרים גם בריבית, הרי שנוכח הוראת סעיף 5 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, שלפיו הריבית מחושבת לכל המוקדם ממועד היווצרות עילת התשלום, ולא מהמועד הקובע לצורך ביצוע התחשיב. היה מקום לחשב את הריבית רק מהמועד שנקבע לתשלום התמורה - 180 ימים לאחר אישור העסקה. אין מקום, על פני הדברים, לדרוש ריבית רק לשם "ריפוי" חלוף הזמן בביצוע העסקה. על-כן, יש לקבל לסברתי, את עמדת העותרים ולהכיר בגביית הפרשי הצמדה בלבד, בלא תוספת ריבית.....	521

13. טעם נוסף שבגיניו לא מוצדק לחייב את המכללה בריבית פיגורים הינו שהיא מהווה למעשה רכיב של פיצוי מוסכם בגין איחורים בתשלומים בגין ההלוואה. בנסיבות שבהן טריא הפרה בעצמה את ההסכם בכך שביטלה אותו באופן מיידי ללא מתן הודעה מוקדמת (הגם שגובה הנזק מהפרה זו לא הוכח בתביעה דנא) יש לה אשם תורם במחלוקת שנוצרה ובכלל זאת לעיכוב בתשלום ההלוואות, באופן המצדיק הפחתה של הפיצוי המוסכם לשיעורי הריבית הרגילים הנהוגים בחוק פסיקת ריבית והצמדה, ובמקרה זה להפרשי הצמדה וריבית עד למועד כניסתו לתוקף של תיקון מס' 9 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, ביום 01.01.25, ולאחריו לריבית שקלית בהתאם להוראות החוק. 521.....